

Ohje asiakkaan tunnistamisesta

Taustaa

Suomen lainsäädännön (mm. rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskeva lainsäädäntö) ja viranomaisohjeiden mukaan pankkien tulee tuntee asiakkaansa. Asiakkaan tunteminen tarkoittaa kaikkia niitä menettelytapoja, joilla varmistetaan asiakkaan oikeasta henkilöllisyydestä sekä siitä, että asiakkaan toimintaa ja taustoja tunnetaan niin laajasti kuin asiakassuhde edellyttää.

Asiakkaan tuntemiseen sisältyy muun muassa asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen. Asiakkaan tunnistamisella tarkoitetaan asiakkaan henkilöllisyyden selvittämistä asiakkaan toimitamien tietojen perusteella. Asiakkaan todentamisella tarkoitetaan asiakkaan henkilöllisyyden varmistamista luotettavasta ja riippumattomasta lähteestä peräisin olevien asiakirjojen tai tietojen perusteella.

Pankki tunnistaa ja todentaa asiakkaansa henkilöllisyyden joko itse tai asiamiehen välityksellä. Tämän ohjeen mukaisia menettelytapoja noudatetaan OP Yrityspankin asiakkaan tuntemisessa rahoitushakemusta täytettäessä tai rahoitus sopimusta allekirjoitettaessa silloin, kun OP Yrityspankin ja OP Yrityspankin yhteistyökumppanin välillä on sovittu siitä, että yhteistyökumppani toimii OP Yrityspankin asiamiehenä (jäljempänä "Asiamies").

OP Yrityspankki ohjeistaa ja kouluttaa Asiamiestä asiakkaan tuntemisen menettelytavoista.

Selvyyden vuoksi todetaan, että Asiamiehellä voi olla myös itsenäisiä vastuita rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyvän lainsäädännön perusteella. OP Yrityspankki ei vastaa näiden velvollisuuksien noudattamisesta.

Mitä asiakkaan tunnistamisella ja todentamisella tarkoitetaan

Pankin tulee henkilöasiakkaan osalta varmistua asiakkaan sekä asiakkaan mahdollisen edustajan henkilöllisyydestä ja varmentaa se luotettavasta lähteestä. Pankin on myös tarkistettava edustajan oikeus toimia henkilöasiakkaan puolesta.

Pankin tulee tunnistaa ja todentaa yritysasiakkaansa luotettavasta ja riippumattomasta lähteestä olevista asiakirjoista, esimerkiksi kaupparekisteriotteesta tai vastaavasta ulkomaisesta rekisteriotteesta. Myös yrityksen puolesta toimiva henkilö on tunnistettava ja hänen henkilöllisyytensä on todennettava sekä tarkistettava edustajan oikeus edustaa yritystä.

Lähtökohtaisesti pankki hankkii kaupparekisteriotteen tai vastaavan ulkomaisen rekisteriotteen asiakkaastaan. Tarvittaessa asiakas toimittaa kyseiset asiakirjat pankille, jos pankki ei niitä muutoin kykene hankkimaan julkisista lähteistä.

Ennen pankin ja asiakkaan välisen asiakassuhteen aloittamista, pankin tulee selvittää asiakkaan liiketoiminnan luonne, laatu sekä laajuus.

Milloin asiakas on tunnistettava ja henkilöllisyys todennettava

Asiakas on tunnistettava ja henkilöllisyys todennettava:

1. uutta asiakkuutta avattaessa
  - asiakas täyttää rahoitushakemuksen

2. uusia sopimuksia tehtäessä
  - asiakas allekirjoittaa rahoitussopimuksen
3. asiakaskohtaamisissa
  - asiakkaalle annetaan pankkisalaisuuden alaista tietoa (esim. asiakkaan kanssa keskustellaan tehdystä rahoitushakemuksesta tai -sopimuksesta)
  - asiakkaalta otetaan vastaan toimeksianto

Kun asiakkaan puolesta toimii edustaja, edustaja on tunnistettava ja hänen henkilöllisyytensä on todennettava samaa menettelyä noudattaen kuin ohjeessa määritellään asiakkaan tunnistamisesta ja henkilöllisyyden todentamisesta.

Sähköinen allekirjoitus

Asiakkaan allekirjoittaessa sopimukset sähköisesti vahvoilla sähköisillä tunnistusvälineillä, asiakkaan henkilöllisyys todennetaan sähköisessä kanavassa. Tällöin Asiamiehellä ei ole velvollisuutta todentaa asiakkaan henkilöllisyyttä ennen sopimuksen allekirjoittamista. Asiakas on kuitenkin tunnistettava ja henkilöllisyys todennettava ohjetta noudattaen asiakkaan hakiessa rahoitusta Asiamiehen välityksellä.

Hyväksyttävät henkilöllisyystodistukset

Henkilö tulee voida luotettavasti tunnistaa esitetystä henkilöllisyystodistuksesta. OP Yrityspankin asiakkaaksi tulevan henkilön henkilöllisyyden todentamisasiakirjoiksi hyväksytään vain seuraavat voimassa olevat henkilöllisyystodistukset:

A) SUOMALAISEN VIRANOMAISEN MYÖNTÄMÄ VOIMASSA OLEVA

- 1 Suomen kansalaiselle myönnetty passi tai väliaikainen passi;
  - ei hätäpassi
- 2 henkilökortti (1.3.1999 jälkeen myönnetty);
  - myös alaikäisen henkilökortti, ulkomaalaisen henkilökortti ja väliaikainen henkilökortti kelpaavat
- 3 ajokortti (Suomen kansalaiselle 1.10.1990 jälkeen myönnetty);
  - ei kuitenkaan väliaikainen ajokortti, tilapäinen tai mobiilijokortti (sähköinen ajokortti) eikä ulkomaalaiselle myönnetty (ajokortissa synnyinpaikka xxx) tai vaihdettu ajokortti (ajokortissa ehtokoodi 70)
- 4 virka- ja diplomaattipassi; tai
- 5 merimiespassi.

B) ULKOMAISEN VIRANOMAISEN MYÖNTÄMÄ VOIMASSA OLEVA

- 1 passi;
- 2 diplomaattipassi; tai
- 3 ETA-maiden sekä Sveitsin ja San Marinon viranomaisen myöntämä matkustusasiakirjaksi hyväksytty henkilökortti (tarkistus Prado -palvelusta).

Henkilöllisyystodistuksen tietojen tarkastaminen

Asiakkaan henkilöllisyyden tarkastavan Asiamiehen tulee ottaa henkilöllisyystodistus haltuunsa. Asiamies ei saa tyytyä siihen, että henkilöllisyystodistusta ainoastaan näytetään asiakkaan henkilötunnuksen toteamiseksi. Asiamiehen tehtävä on varmistaa asiakkaan henkilöllisyys voimassa olevasta, luotettavasta asiakirjasta. Jos Asiamies ei pysty luotettavasti tunnistamaan henkilöä esitetystä henkilöllisyystodistuksesta, esitettyä henkilöllisyystodistusta ei voi hyväksyä.

Asiamiehen tulee tarkastaa henkilöllisyystodistuksesta seuraavat seikat:

- henkilön nimi;
- se, että todistus kelpaa henkilöllisyystodistukseksi;
- henkilöllisyystodistus on voimassa;

- valokuvasta tunnistaa esittäjän;
- todistuksessa oleva ikä täsmää esittäjän ikään;
- todistuksen merkintöjä ei ole muutettu;
- nimikirjoitus todistuksessa vastaa asiakkaan allekirjoitusta;
- valokuva on "oikeaikäinen" todistuksen antoajankohtaan nähden;
- todistuksen valokuvan päälle ei ole kiinnitetty toista kuvaa;
- todistuksen kuvat jatkuvat ehjinä valokuvan sisällä;
- todistuksen merkintöjä ei ole muunneltu, tekstissä ei ole raaputuksia, päällekirjoituksia, ylimääräisiä kohoumia tms. korjauksia; ja
- todistus on ehjä myös takapuolelta.

Dokumentointi

A) HENKILÖASIAKKAAN OSALTA TULEE SELVITTÄÄ AINA:

- asiakkaan täydellinen nimi;
- henkilötunnus tai ulkomaalaisen henkilön osalta syntymäaika ja kansalaisuus; ja
- PEP-tieto. Asiakas on poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö eli PEP (politically exposed person) tai PEP:in lähipiiriä, mikäli hän itse, hänen perheenjäsenensä tai yhtiökumppaninsa toimii tai on toiminut vuoden sisällä merkittävässä julkisessa tehtävässä.

Poliittisesti vaikutusvaltaiseksi henkilöksi katsotaan henkilö, joka toimii tai on toiminut:

- valtionpäämiehenä, hallituksen päämiehenä, ministerinä, vara- tai apulaisministerinä;
- parlamentin jäsenenä (esimerkiksi kansanedustajat, MEP:it);
- poliittisten puolueiden johtojen jäsenenä;
- ylimpien tuomioistuinten (Suomessa korkein oikeus, korkein hallinto-oikeus, työtuomioistuimen ja vakuutuslaitosten), perustuslakituomioistuimen tai muun vastaavan oikeuselimen jäsenenä, jonka päätöksiin ei voida poikkeustapauksia lukuun ottamatta hakea muutosta;
- tilintarkastustuomioistuimen ja valtiontalouden tarkastusvirastoa vastaavan valtion varainhoitoa tarkastavan ylimmän päättävän elimen jäsenenä;
- keskuspankin johtokunnan jäsenenä;
- suurlähettiläänä tai asiantuntijana;
- puolustusvoimissa vähintään kenraaliluokkaan kuuluvana upseerina (esimerkiksi amiraalit);
- valtion kokonaan omistaman yrityksen hallinto-, johto- ja valvontaelimen jäsenenä; tai
- kansainvälisten yhteisöjen johtajana, varajohtajana ja hallituksen jäsenenä.

Henkilö on PEP:in lähipiiriä silloin, jos merkittävässä julkisessa tehtävässä on toiminut joku hänen seuraavista läheisistään:

- aviopuoliso tai kumppani, joka asianomaisen maan kansallisessa lainsäädännössä rinnastetaan aviopuolisoon (Suomessa: rekisteröity parisuhde);
- lapsi;
- vanhempi;
- aviopuolison tai kumppanin vanhempi; tai
- yhtiökumppani.

Henkilöllisyystodistuksesta tulee ottaa kopio ja kopiaan tulee merkitä päivä, jolloin tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen on tehty ja kuka sen on suorittanut. Kopio tulee liittää OP Yrityspankille tuleviin asiakirjoihin, tai vaihtoehtoisesti merkitse henkilöllisyystodistuksesta OP Yrityspankin ja asiakkaan väliseen sopimukseen:

- henkilön nimi ja henkilötunnus;
- henkilöllisyyden todentamisessa käytetyn asiakirjan nimi, asiakirjan myöntäjä sekä asiakirjan numero tai muu tunnistetieto kuten asiakirjan anto-aika tai voimassaoloaika; ja
- koska todentaminen on tehty ja kuka sen on suorittanut.

B) YRITYSASIAKKAAN OSALTA TULEE AINA SELVITTÄÄ:

- omistajien ja tosiasiallisten edunsaajien nimi, henkilötunnus tai syntymäaika, kansalaisuus ja omistusosuus; ja
- PEP-tieto. Onko yrityksen tosiasiallinen edunsaaja tai tosiasiallisen edunsaajan perheenjäsen tai yhtiökumppani toiminut merkittävässä julkisessa tehtävässä viimeisen vuoden aikana.

Yhtiön tosiasiallisena edunsaajana pidetään luonnollista henkilöä, joka:

- omistaa suoraan tai välillisesti yli 25 % osakkeista tai osuuksista;
- käyttää suoraan tai välillisesti yli 25 % osuutta äänioikeuksista; tai
- käyttää muulla tavalla tosiasiallista määräysvaltaa yrityksessä. Määräysvalta voi perustua esimerkiksi osakassopimukseen.

Välillisellä omistuksella tarkoitetaan sitä, että yhtiön omistuksesta tai äänioikeuksista yli 25 % omistaa toinen yritys, jossa luonnollinen henkilö käyttää itsenäistä päätösvaltaa. Itsenäinen päätösvalta tarkoittaa sitä, että henkilö voi tehdä itsenäisesti päätöksiä yrityksessä tai sillä on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö yrityksen hallituksen jäsenistä.

Mikäli yhtiöllä on yritysomistajia, omistajat pitää selvittää niin pitkälle, että yritysjärjestelyiden taustalla olevat luonnolliset henkilöt tulevat ilmi, ja mikäli tosiasiallista edunsaajaa ei muodostu omistuksen, äänioikeuksien tai muutoin määräysvallan kautta, tosiasiallisia edunsaajia ovat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja tai muu vastaavassa asemassa oleva.

Tosiasialliset edunsaajat on selvitettävä kaikista muista yhtiöistä paitsi julkisesti listatusta pörssiyrityksistä. Täydennettyä Tosiasialliset edunsaajat ja muut omistajat -lomaketta ei tarvitse pyytää toiminnimiltä/yksityisiltä elinkeinonharjoittajilta, sillä näissä yhtiöissä tosiasiallinen edunsaaja on elinkeinonharjoittaja itse. Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön tosiasiallisia edunsaajia ovat yleensä vastuunalaiset yhtiömiehet eikä täydennettyä lomaketta tarvitse tällaisessa tilanteessa pyytää. Jos avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön tosiasiallisena edunsaajana on muu kuin vastuunalainen yhtiömies, tulee täydennetty lomake pyytää asiakkaalta.

Yritysassiakkaan edustaja todennetaan hyväksyttävästä henkilöllisyystodistuksesta. Merkitse henkilöllisyystodistuksesta OP Yrityspankin ja asiakkaan väliseen sopimukseen:

- henkilön nimi ja henkilötunnus;
- henkilöllisyyden todentamisessa käytetyn asiakirjan nimi, asiakirjan myöntäjä sekä asiakirjan numero tai muu tunnistetieto kuten asiakirjan anto-aika tai voimassaoloaika; ja
- koska todentaminen on tehty ja kuka sen on suorittanut.

Vaihtoehtoisesti yritysassiakkaan edustajan henkilöllisyystodistuksesta otetaan kopio ja kopioon tulee merkitä päivä, jolloin tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen on tehty ja kuka sen on suorittanut. Kopio tulee liittää OP Yrityspankille tuleviin asiakirjoihin.

Lisäksi asiakkaalta on selvitettävä muita asiakkaan tavoittamista helpottavia tietoja, kuten osoite ja puhelinnumero.

Asiamies toimittaa asiakkaan tuntemista koskevan dokumentaation OP Yrityspankille. Asiamies pitää asiakkaan tuntemista koskevan dokumentaation OP Yrityspankin saatavilla viivytyksettä koko asiakassuhteen ajan. Asiamies säilyttää asiakkaan tuntemista koskevan dokumentaation rahanpesun ja terrorismin estämisestä annetussa laissa määritellyn säilytysajan.

OP Yrityspankin valvontaoikeus

OP Yrityspankilla on oikeus valvoa Asiamiehen toimintaa siinä laajuudessa kuin se liittyy Asiamiehen rahoitusyhteistyösopimuksen ja sen liitteiden mukaisten velvollisuuksien täyttämiseen. OP Yrityspankilla on oikeus käyttää valvonnan suorittamisessa kolmansia osapuolia.

Viranomaisten valvonta- ja tiedonsaantioikeus

Asiamies on tietoinen, että OP Yrityspankia valvovilla toimivaltaisilla viranomaisilla, kuten Finanssivalvonta ja kriisinhallintaviranomainen, on oikeus tarkistaa OP Yrityspankin asiamiehenä toimivan asiamiehen toimintaa sekä saada sitä koskevia tietoja. Asiamiehen on tarvittaessa tehtävä yhteistyötä OP Yrityspankia valvovien viranomaisten sekä niiden nimeämien muiden tahojen kanssa. Selvyyden vuoksi todetaan Asiamiehen olevan tietoinen siitä, että toimivaltaisilla viranomaisilla voi soveltuvan

lainsäädännön nojalla olla laajemmat oikeudet suorittaa tarkastuksia kuin mitä tässä kohdassa on sovittu.

Asiamies hyväksyy, ettei mikään rahoitusyhteistyösopimuksessa tai sen liitteissä sovittu rajoita viranomaisten tarkastusoikeuksia millään tavalla.

Väärinkäytösepäilysten ilmoittaminen

OP Ryhmässä epäilyt väärinkäytökset ja rikkomukset otetaan vakavasti ja niistä kannustetaan kertomaan. Asiamies voi tehdä ilmoituksen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten epäilyistä rikkomisesta nimettömänä OP Ryhmän Compliance-organisaatiolle whistleblowing-kanavan kautta.

Väärinkäytösepäilyistä voi tehdä ilmoituksen osoitteessa:

<https://report.whistleb.com/fi/opfinancialgroup/>